
Konkurs na pamiątniki

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 17/1, 137-139

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„Dziennikarz nie może tego ocenić. Myśli tylko: w każdym razie dobre, że to wszystko w ogóle jest. To chyba najważniejsze osiągnięcie. Że jest socjolog — autentyczny, w autentycznym zakładzie, że uczy się ludzi zwracać uwagę na sprawy, których dotąd nie zauważali, że wytworzy być może w nich nawyk uwzględniania tych spraw. Dobrze, że to JEST i w coraz większej liczbie zakładów i chyba nawet na niezłej drodze”.

„JAKA JESTEŚ RODZINO?” — KONKURS „ŻYCIA WARSZAWY”

Redakcja gazety „Życie Warszawy” w porozumieniu z Towarzystwem Świądomego Macierzyństwa ogłosiła konkurs pod hasłem „Jaka jesteś rodzino”. W jury konkursu oprócz organizatorów, red. M. Parzyńskiej i red. I. Tarłowskiej, uczestniczyli: przedstawicielka i zaproszeni przedstawiciele ośrodków socjologicznych z Warszawy i Łodzi: dr J. Piotrowski, dr A. Sarapata i doc. dr A. Kłoskowska.

Na konkurs wpłynęło 612 opisów rodzin. Autorami odpowiedzi było 307 kobiet i 305 mężczyzn. Ogromna większość uczestników konkursu pochodziła z miast, wieś była jednak również reprezentowana w odpowiedziach. Opisy konkursowe zawierają wiele materiału, na podstawie którego można uchwylić stosunki i postawy właściwe dla życia rodzinnego we współczesnej Polsce.

Wybór materiałów konkursowych ogłoszony zostanie drukiem w 1963 r.; całość stanie się przedmiotem socjologicznej analizy.

A. K.

KONKURSY NA PAMIĘTNIKI

Obok pierwotnej formy konkursów na pamiętniki całego życia, zapoczątkowanych u nas przed 40 laty i ogłaszanych po wojnie przez różne instytucje, warto zanotować pojawienie się form zmodyfikowanych. Interesujący plon przyniósł konkurs na pamiętnik obrazujący codzienne życie w ciągu tygodnia, ogłoszony przez „Tygodnik Powszechny” pod nazwą „Tydzień mojego życia”. Konkurs trwał od 3 września do 15 grudnia 1961 r. i przyniósł 428 prac konkursowych. Z 326 autorów, którzy podali wykształcenie, 151 jest z wyższym wykształceniem, 135 — ze średnim, 27 studentów i 13 uczniów. Ogromną większość stanowią kobiety. Wśród 286 autorów z wykształceniem wyższym i średnim są 184 kobiety. Wyniki konkursu omawia jego inicjator i organizator, publicysta Spodek, w artykule *Tydzień mojego życia — Refleksje nad konkursem* („Tygodnik Powszechny”, 4 lutego 1962 r.).

Tenże „Tygodnik Powszechny” (23 września 1962 r.) ogłosił konkurs na autobiograficzny opis małżeństwa pt. *Nas dwoje*. Napłynęło 268 pamiętników. Szczegółowe omówienie całego materiału daje Spodek w artykule pt. *268 miłości* („Tygodnik Powszechny”, 24 II 1963 i 3 III 1963).

Na konkurs pt. „Jeden miesiąc mojego życia”, ogłoszony przez „Tygodnik Kulturalny” w końcu 1961 r., napłynęły 1992 prace. Wyniki konkursu ogłoszone zostały w „Tygodniku Kulturalnym” (16 grudzień 1962 r.). Wstępne omówienie konkursu daje artykuł J. Chałasińskiego, *Kobiety i literatura w konkursie „Jeden miesiąc mojego życia”* („Tygodnik Kulturalny”, 23—30 XII 1962).

Zarówno w konkursie na „Jeden miesiąc mojego życia”, jak i w innych konkursach nauczycielstwo dostarczyło bardzo wielu uczestników. Osobny kon-

kurs na autobiograficzny opis doświadczeń współczesnego nauczyciela ogłosił tygodnik „Życie Literackie” (Kraków, 18 listopada 1962) pt. „Szkoła i ja”. Nadesłano 216 prac. Plon konkursu jest tematem artykułu Zbigniewa Kwiatkowskiego pt. *Mina pod szkołę* („Życie Literackie”, 5 V 1963; lista nagrodzonych w „Życiu Literackim”, 19 V 1963).

Konkurs na pamiętnik inżynierów, ogłoszony przez tygodnik „Polityka”, przyniósł 200 pamiętników. Omówienie konkursu oraz fragment jednej z nagrodzonych prac daje „Polityka” z 23 III 1963 r.

Wyniki konkursu na pamiętniki młodego pokolenia wsi (patrz „Przegląd Socjologiczny”, XVI, 1962, z. 2) ogłosił tygodnik Związku Młodzieży Wiejskiej „Zarzewie” (14 IV 1963). Wstępne omówienie zbioru tych pamiętników dają artykuły J. Chałasińskiego *Młode pokolenie wsi o sobie* („Zarzewie”, 14 IV 1963), *Czy jest jeszcze inteligencja w Polsce?* („Przegląd Kulturalny”, 10 IV 1963). Na konkurs napłynęło 5475 pamiętników.

W wyniku konkursu na pamiętniki osadników ziem odzyskanych, ogłoszonego przez Instytut Zachodni w Poznaniu, ukazała się publikacja pt. *Pamiętniki osadników ziem odzyskanych*. Opracowali Zygmunt Dulczewski i Andrzej Kwilecki. Wydawnictwo Poznańskie 1963, ss. 726.

K R O N I K A   Z A G R A N I C Z N A

SOCJOLOGIA, BADANIA SOCJOLOGICZNE I PSYCHOLOGIA SPOŁECZNA W CZASOPISMACH NAUKOWYCH W ZSRR

Zakończenie dyskusji o przedmiocie socjologii i materializmu historycznego

Dyskusja o przedmiocie marksistowskiej socjologii, zapoczątkowana przez artykuł J. Kuczyńskiego pt. *Prawa socjologiczne*¹, znalazła swoje podsumowanie w artykule G. E. Glezermana pt. *W kwestii przedmiotu historycznego materializmu*². Glezerman polemizuje zarówno ze stanowiskiem Kuczyńskiego, jak i innych uczestników dyskusji. „Niektórzy towarzysze — pisze on — odróżniają historyczny materializm jako część marksistowskiej filozofii od socjologii, która, ich zdaniem, stanowi naukę niefilozoficzną, badającą strukturę społeczeństwa. Jednakowoż według nas takiego podziału przeprowadzić nie można. Wyłączenie z materializmu historycznego takich problemów, jak zbadanie specyficznych właściwości życia społecznego, struktury społeczeństwa i stosunków między jego aspektami oznacza uniemożliwienie sobie rozwiązania zasadniczego problemu materializmu historycznego: stosunku między społecznym bytem i społeczną świadomością [...].

„W naszym rozumieniu historyczny materializm, będąc nauką filozoficzną, stanowi jednocześnie marksistowską socjologię. Obok materializmu historycznego istnieją różne konkretne nauki społeczno-ekonomiczne, prawne itd., które także mają teoretyczny charakter i które badają poszczególne strony życia społecznego, poszczególne, społeczne zjawiska. Ale ogólna socjologiczna teoria jest tożsama z materializmem historycznym jako nauką o społeczeństwie ludzkim i jego ogólnych prawach”.

Stanowisko Glezermana, identyczne z poglądem przedstawionym m.in. przez P. N. Fiedosiejewa we wcześniejszym artykule pt. *Problem pokojowego współistnienia w badaniach socjologicznych i w nauczaniu socjologii*³, stanowi oficjalne stanowisko kierowniczych kół radzieckich filozofów. Akceptacja tego stanowiska wykluczającego uznanie socjologii za naukę odrębną od materializmu historycznego nie oznacza jednak negatywnego stosunku do badań socjologicznych nad radzieckim społeczeństwem i różnymi aspektami jego życia. O tych badaniach

¹ „Woprosy Filozofii”, 1957, nr 5. Dyskusja ta została omówiona w „Przeglądzie Socjologicznym”, XIII, 1959, z. 2 i XIV, 1960, z. 2.

² E. G l e z e r m a n, *K w o p r o s u o p r i e d m i e t i e i s t o r y c z e s k o g o m a t e r i a l i z m a*, „Woprosy Filozofii”, 1960, z. 3.

³ „Woprosy Filozofii”, 1958, nr 4. Por. wspomniane omówienie dyskusji o przedmiocie marksistowskiej socjologii w „Przeglądzie Socjologicznym”, XIII, 1959, z. 2, s. 156.